

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของปัญหาและปัญหา

เมื่อประเทศไทยเข้าสู่ยุคการเปลี่ยนแปลงการปกครองเป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยในปีพุทธศักราช 2475 จึงได้มีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับแรกเกิดขึ้น และการเปลี่ยนแปลงที่เห็นได้ชัดเจนก็คือการให้อำนาจสูงสุดเป็นของประชาชน ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของประเทศ ทำให้ประชาชนได้รับสิทธิและมีเสรีภาพต่างๆ เช่น สิทธิเสรีภาพในชีวิตและร่างกาย เสรีภาพในการนับถือศาสนา และเสรีภาพในการปฏิบัติพิธีกรรมตามความเชื่อของตน (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556 ก) ตลอดจนได้รับความเสมอภาคภายใต้บทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ ดังนั้นประชาชนในระบอบประชาธิปไตยจึงไม่เหมือนกับประชาชนในระบอบการปกครองอื่น กล่าวคือ ประชาชนทุกคนที่สิทธิเสรีภาพเท่าเทียมกัน แต่ถ้าประชาชนทุกคนต่างใช้สิทธิและเสรีภาพของตนเองโดยไม่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวม เห็นแก่ประโยชน์ของตนเอง สังคมย่อมวุ่นวายมีแต่ปัญหา ประเทศชาติก็ย่อมไปไม่รอดเพราะระบอบประชาธิปไตยมิใช่ระบอบการปกครองตามใจตนเองหรือใครอยากทำอะไรก็ทำโดยไม่คำนึงถึงส่วนรวม สิทธิเสรีภาพของประชาชนจึงไม่ใช่สิทธิเสรีภาพตามใจตนเอง แต่หากเป็นสิทธิเสรีภาพที่ควบคู่กับความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นความรับผิดชอบที่มีต่อตนเอง ผู้อื่น และสังคม (ปริญญา เทวานฤมิตรกุล, 2555) แต่ถ้าประชาชนทุกคนเป็นพลเมืองที่รู้สิทธิและหน้าที่ของตนเอง สามารถแสดงบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบของตนเองต่อสังคม ดำรงตนให้เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม ช่วยเหลือเกื้อกูลกัน อันจะก่อให้เกิดพลังในการพัฒนาสังคมและประเทศชาติให้เป็นสังคมประชาธิปไตยอย่างสมบูรณ์

ในปัจจุบันหลายประเทศทั่วโลกมีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาอย่างรวดเร็ว ประเทศไทยก็เช่นเดียวกันได้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม ซึ่งส่งผลให้คนไทยให้ความสำคัญกับวัตถุและความทันสมัยทางด้านเทคโนโลยีเพิ่มมากขึ้น วัฒนธรรมต่างชาติเข้ามามีบทบาทต่อการดำเนินชีวิตของคนไทยมากขึ้น ความเสื่อมทางด้านศีลธรรมจึงเกิดขึ้นอย่างแพร่หลาย ส่งผลกระทบต่อสังคมไทยเป็นอย่างยิ่ง ก่อให้เกิดปัญหาต่างๆ มากมายและนับวันปัญหาดังกล่าวยิ่งมีความรุนแรงมากขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2555) ส่งผลให้วัฒนธรรมและค่านิยมที่ดั้งเดิมซึ่งเป็นภูมิคุ้มกันของสังคมไทยเริ่มสูญหายไป เช่นในเรื่องของการมีจิตสาธารณะ ความเอื้ออาทร การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และการปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน โดยเฉพาะในกลุ่มเด็กและเยาวชนที่หันไปชื่นชมวัฒนธรรมแบบใหม่ ยอมรับวัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้น ทั้งนี้อาจเนื่องจากการจัดการศึกษายังไม่สามารถหล่อหลอมให้เด็กและเยาวชนเป็นบุคคลที่รู้จักคิดให้เท่าทันกับการเปลี่ยนแปลงของสังคม และยังไม่สามารถเลือกสิ่งที่ดีงามมาบูรณาการในการดำเนินชีวิตประจำวันของตนเองได้ ซึ่งการจัดการศึกษาในปัจจุบันก็ยังมุ่งเน้นในด้านการพัฒนาวิชาความรู้ด้วยการให้ความสำคัญกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ใบประกาศนียบัตรหรือใบรับรองผลการศึกษามากกว่าการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมที่ดีงาม เด็กและเยาวชนบางส่วนจึงมีพฤติกรรมไม่เหมาะสม ขาดความเคารพเชื่อฟังผู้อาวุโส ขาดความกตัญญูรู้คุณ ใน

ขณะเดียวกันก็ไม่สามารถปรับตัวและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในชีวิตได้ เลือกใช้อารมณ์และความรุนแรงมากกว่าเหตุผล ขาดการยั้งคิด และหันไปนิยมซิมซิววัฒนธรรมที่ไม่พึงประสงค์มากขึ้นโดยปราศจากการรู้เท่าทัน ส่งผลให้เกิดทั้งปัญหาพฤติกรรมทางเพศ ความรุนแรง ยาเสพติดรวมทั้งให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม เงินตรา และค่านิยมต่างชาติ ทำให้ระบบคุณค่าที่ดีของสังคมไทยเสื่อมถอยลงมาก (พทุธีศิริบรรณพิทักษ์, 2553) อีกทั้งในปัจจุบันประเทศไทยต้องเผชิญปัญหาต่างๆ มากมาย ไม่ว่าจะเป็นปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาความแตกแยกทางความคิดของคนในสังคม ซึ่งนับวันจะยิ่งทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นและมีแนวโน้มจะขยายตัวออกไปในวงกว้าง หากผู้ที่เกี่ยวข้องและทุกภาคส่วนในสังคมยังไม่สามารถเจรจาหาข้อยุติ เพื่อสร้างความเป็นธรรมให้เกิดแก่คนส่วนใหญ่ในสังคม (สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556) จากปัญหาที่เกิดขึ้นจึงจำเป็นอย่างยิ่งที่ทุกฝ่ายจะต้องให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการศึกษาที่สามารถพัฒนาเด็กและเยาวชนให้เป็นพลเมืองดี ให้เด็กและเยาวชนสามารถปรับตัวเข้ากับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้อย่างรู้เท่าทัน ดังนั้นการร่วมมือกันเพื่อแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น จะเป็นอีกหนทางหนึ่งของการช่วยกันพัฒนาประเทศให้เจริญก้าวหน้าไปได้ตามการเปลี่ยนแปลง

การจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับผู้เรียนจึงมีความสำคัญเป็นอย่างยิ่ง อันจะเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาคนตั้งแต่วัยเรียนโดยการขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองเข้าสู่ระบบการศึกษาโดยเฉพาะการศึกษาภาคบังคับ และเป้าหมายของการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองนั้นจะต้องสร้างให้ผู้เรียนมีความรู้ในหน้าที่ของพลเมืองดี เข้าใจตนและผู้อื่นเพื่อการอยู่ร่วมกัน มีความเชื่อและค่านิยมประชาธิปไตย ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดี สร้างประโยชน์ต่อสาธารณะหรือส่วนรวม มีทักษะความคิดที่มีการตัดสินใจอย่างมีเหตุผล (วลัย พานิช, 2543) ดังจะเห็นได้จากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มาตรา 80 ได้กล่าวถึงการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทยมีความเป็นพลเมืองไว้ว่า รัฐต้องดำเนินการตามแผนนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งกฎหมายเพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าการเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ซึ่งสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหรือคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนที่ระบุไว้ในแผนการศึกษาแห่งชาติที่มีจุดมุ่งหมายในการสร้างให้คนไทยเป็นพลเมืองที่ดีตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข และพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดลักษณะคนไทยที่พึงประสงค์ไว้ในมาตรา 6 ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และในเป้าหมายกระบวนการเรียนรู้ มาตรา 7 ที่มุ่งเน้นปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ อีกทั้งวิสัยทัศน์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่ระบุไว้ว่า หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษา ต่อการประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ อีกทั้งแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ.2555-2559) ได้กำหนดเป้าหมายในยุทธศาสตร์การพัฒนาคนสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างยั่งยืน ที่สรุปได้ว่า สถาบันทางสังคม โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว สถาบันการศึกษา สถาบันศาสนา และสถาบันชุมชนมีบทบาทในการบ่มเพาะและหล่อหลอมเด็ก เยาวชนและคนไทยให้เป็นคนดีมีคุณธรรมและจริยธรรมอย่างเข้มแข็งมากขึ้น(สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2554)

ในปี 2557 รัฐบาลโดยการนำของพลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา ได้เสนอให้สำนักงานคณะกรรมการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการบรรจุวิชาหน้าที่พลเมืองเข้าสู่หลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อปลูกฝังจิตสำนึกความเป็นพลเมืองให้กับเด็กและเยาวชน เพื่อเป็นหนึ่งในแนวทางการสร้างความปรองดองสมานฉันท์ของคนในชาติให้เกิดขึ้น และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานก็ได้เห็นสำคัญของวิชาหน้าที่พลเมือง จึงได้กำหนดให้วิชาหน้าที่พลเมืองเป็นรายวิชาเพิ่มเติม ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2557 และให้โรงเรียนทุกโรงเรียนได้สอนรายวิชาเพิ่มเติมหน้าที่พลเมือง โดยมีเวลาเรียนจำนวน 1 ชั่วโมง ต่อสัปดาห์ และนี่เป็นจุดเริ่มต้นใหม่ที่จะให้ทุกฝ่ายทั้งผู้ที่รับผิดชอบด้านนโยบาย ผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษาและครูได้กลับมามองเห็นความสำคัญของการจัดการศึกษา วิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน ที่จะช่วยสร้างให้คนในชาติเป็นพลเมืองของประเทศอย่างสมบูรณ์ ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพัฒนาความเป็นพลเมืองจึงเป็นหน้าที่โดยตรงของสถาบันการศึกษา โดยสถานศึกษาต้องแสดงบทบาทสำคัญในการเรียนการสอนเรื่องค่านิยม ทักษะจิต ความรู้และทักษะให้กับนักเรียน การอบรมสั่งสอนให้เคารพหน้าที่ในบรรทัดฐานของการมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกัน มีหลักการตัดสินใจในฐานะบุคคลหรือในฐานะกลุ่ม เคารพในสิทธิของผู้อื่น และการมีส่วนร่วมทางสังคมการเมือง เป็นกระบวนการเรียนรู้ตลอดชีวิตและเกิดขึ้นในชีวิตประจำวัน (สิริพรรณ นกสวน สวัสดิ์และคณะ, 2553) ดังนั้นสถานศึกษาจึงมีความสำคัญในการดำเนินการสร้างความเป็นพลเมืองให้กับผู้เรียนผ่านการจัดการเรียนรู้และการจัดโครงการ กิจกรรมต่างๆ เพื่อให้ผู้เรียนเติบโตเป็นพลเมืองของสังคมและประเทศชาติอย่างสมบูรณ์แบบ

การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองของนักเรียนเป็นเป้าหมายของทุกประเทศ เพราะทุกประเทศต้องการพลเมืองที่มีความสามารถอยู่ภายใต้ระเบียบ กฎหมาย นโยบายของประเทศนั้น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ เลิศพร อุดมพงษ์ (ม.ป.ป.) ที่ได้กล่าวไว้ว่า แนวคิดในการสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับประชาชนเป็นประเด็นที่เกือบทุกประเทศในโลกพยายามผลักดันให้เกิดขึ้น และให้ความสำคัญมาโดยตลอด เพราะทุกประเทศต่างตระหนักถึงความสำคัญและคุณค่าของความเป็นพลเมืองดีที่จะเป็นเครื่องมือนำพาประเทศให้อยู่รอดและก้าวพ้นวิกฤติการณ์ต่างๆ ได้เป็นอย่างดี รวมทั้งเมื่อประชาชนเป็นพลเมืองที่มีคุณภาพแล้ว ย่อมส่งผลดีต่อการสร้างสรรค์สังคมให้มีคุณภาพ และนำไปสู่การพัฒนาให้เกิดรากฐานของสังคมที่เข้มแข็ง การสร้างความเป็นพลเมืองเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางจิตใจ เป็นการสร้างประชาชนให้มีจิตสำนึกรักความเป็นธรรม สำนึกในหน้าที่ที่มีต่อสังคมและเพื่อนมนุษย์ และมีความรู้มากพอที่จะประเมินค่าสิ่งใดสิ่งหนึ่งว่ามีผลกระทบต่อส่วนรวม

อย่างไร เพื่อจะได้เลือกสิ่งที่ดีที่สุดว่าตนควรจะทำอะไรและทำอย่างไร เพื่อสร้างประโยชน์ให้สังคม หรือส่วนรวม ขณะเดียวกันก็มีความกล้าหาญทางจริยธรรมคือ ความรักในความเป็นธรรม ความถูกต้อง ความจริง และความกล้าที่จะทำในสิ่งที่ถูกต้องและดีงาม รวมถึงเข้าใจโลกและชีวิตอีกด้วย (พระมหาวิมลชัย วชิรเมธี, 2551) นอกจากนี้ยังต้องสามารถเปลี่ยนทัศนคติ รับฟังความคิดเห็นที่แตกต่าง โดยพร้อมที่จะพิจารณาความเห็นที่แตกต่างด้วยใจที่เป็นธรรม ใจกว้างมากพอที่จะเปลี่ยนความคิดเมื่อได้รับรู้เหตุผลและข้อเท็จจริงที่ดีกว่า มีความรู้ความเข้าใจเพื่อนมนุษย์ในบริบททางสังคม หรือในเงื่อนไขสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกัน ไม่ใช่มาตรฐานของตนเองในการตัดสินคนอื่นอย่างง่าย ๆ ยอมรับความแตกต่างหลากหลาย และมีความเห็นอกเห็นใจผู้อื่นที่อยู่ในบริบทหรือเงื่อนไขของสภาพแวดล้อมที่แตกต่าง

ในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ซึ่งประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา และ นราธิวาส เป็นพื้นที่ที่ประกอบด้วยคนหลากหลายวัฒนธรรม เชื้อชาติ ศาสนา แต่ในความหลากหลายก็มีความเหมือน ที่ทำให้คนในพื้นที่สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข ตั้งแต่เมื่อเกิดปัญหาความรุนแรงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ กระแสของความตึงเครียด การแบ่งแยกดินแดน ความแตกต่างของศาสนา เข้ามามีบทบาททางความคิดของคนในพื้นที่ เกิดปัญหาการไม่ยอมรับซึ่งกันและกัน เกิดความหวาดระแวงซึ่งกันและกัน ทำให้การดำเนินชีวิตประจำวันของคนในพื้นที่เปลี่ยนแปลงไป และในบางครั้งของการก่อเหตุความรุนแรงในพื้นที่ พบว่าผู้ที่กระทำผิดและถูกจับกุมได้เป็นเยาวชน ซึ่งกระทำการโดยถูกผู้ไม่หวังดีชักจูงให้กระทำความผิดโดยการสร้างความเชื่อผิดๆ และการให้ผลประโยชน์ตอบแทนเป็นเงินค่าจ้าง (รุ่ง แก้วแดง, 2548) การกระทำเหล่านี้ล้วนนำพาเด็กและเยาวชนไปสู่ความหลงผิด และกลายเป็นปัญหาสำคัญของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ที่จะต้องเผชิญกับการแก้ไขปัญหาเรื่องของเด็กและเยาวชนที่หลงผิด ทั้งนี้สาเหตุหนึ่งที่สำคัญของปัญหาที่เกิดขึ้นในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้มาจากการจัดการศึกษาที่ไม่สามารถพัฒนาการเรียนรู้ของเด็กและเยาวชนให้สามารถปรับตัวและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงอย่างเหมาะสม (พฤทธิ์ ศิริบรรณพิทักษ์, 2553) การจัดการศึกษาที่ไม่ได้สร้างความเข้มแข็งทางจิตใจ การจัดการศึกษาที่ไม่ได้เน้นการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียนไปจนถึงการปลูกจิตสำนึก จิตวิญญาณของการดำรงชีวิตอยู่บนความถูกต้อง แยกแยะสิ่งถูกผิด และการอยู่ร่วมกันด้วยการเคารพความแตกต่างซึ่งกันและกันได้อย่างสงบสุข จึงทำให้เด็กและเยาวชนในพื้นที่เกิดความอ่อนแอ และไม่เห็นความสำคัญของการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ ดังนั้นการจัดการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองจึงมีความสำคัญมากที่ต้องนำไปใช้เป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น เพราะหากสร้างความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับเด็กและเยาวชนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้แล้วนั้น ย่อมส่งผลไปถึงการแก้ไขปัญหาของเด็กและเยาวชนที่ถูกชักจูงไปในทางที่ไม่ดีให้ลดลงได้ และเป็นการสร้างเกราะป้องกันตนเองให้กับคนในพื้นที่ที่จะไม่หลงผิดไปกับขบวนการต่างๆ ที่ต้องการทำลายประเทศชาติ เมื่อคำตอบของการจัดการกับปัญหาคือการสร้างความเป็นพลเมืองให้กับผู้เรียนในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะสร้างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียน เพื่อให้สถานศึกษาได้นำรูปแบบนี้ไปใช้ในสร้างเสริมความเป็นพลเมืองให้กับนักเรียนเรียนในพื้นที่ เพื่อให้นักเรียนเติบโตขึ้นมาเป็นพลเมืองที่ดีมีภูมิคุ้มกันในตนเอง สามารถธำรงรักษาสังคมที่ตงามตามวัฒนธรรมของท้องถิ่นและพื้นที่ที่เป็นที่อยู่อาศัยของตนเองให้มีความเข้มแข็ง และคงอยู่ต่อไปได้อย่างสันติสุข

คำถามการวิจัย

1. แนวทางหรือวิธีการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร
2. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนที่เหมาะสมกับสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้เป็นอย่างไร

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. วัตถุประสงค์ทั่วไป

เพื่อพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. วัตถุประสงค์เฉพาะ

2.1 เพื่อหาความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

2.2 เพื่อหาความเป็นไปได้ของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยและพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการศึกษาค้นคว้าไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาที่ศึกษา

1.1 ความเป็นพลเมือง ศึกษาตามแนวคิดของกระทรวงศึกษาธิการ (2553 ก), กระทรวงศึกษาธิการ (2557), ราชบัณฑิตยสถาน (2556), สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2556 ข), สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555), สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556), วรากรณ์ สามโกเศศ (2554), ปริญญา เทวานฤมิตรกุล (2555), ปลินธร เพ็ชรฤทธิ์ (2550), ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2548), ชัยอนันต์ สมุทวณิช (2553), วิชัย ญูโยธินและคณะ (2552), Banks (1997), Print (2008), Westheimer และ Kahne (2004), lan และคณะ(1999) และลักษณะความเป็นพลเมืองต้องการให้เกิดขึ้นกับนักเรียนที่ได้จากการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

1.2 การจัดการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมือง ศึกษาตามแนวคิดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2556), สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งและสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2552), สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2554 ข), สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร (2555), กระทรวงศึกษาธิการ (2557), มุลนิธิฟรีดิช เอแบร์ทและสำนัก

วิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2556), ศักดิ์ชัย นิรัฐทวี (2548), นพรัตน์ วงศ์วิทยาพาณิชย์ (2553), สมเดช สีแสง (2543), ศิริวรรณ เสรีรัตน์ (2545), สัมมา ธนินิธย์ (2556), วิโรจน์ สารรัตน์ (2555), จันทราณี สงวนนาม (2551), นพพงษ์ บุญจิตราดุลย์ (2551), สุนทร โคตรบรรเทา (2551), สมยศ นาวิการ (2546), Ian (2015), Banks (1997), Petrovic และ Kuntz (2014), Lawton และคณะ (2000), Oxfam (2015), Campbell และคณะ (1983), และ Sergiovanni และคณะ (1992).

1.3 การสร้างและพัฒนารูปแบบ ศึกษาตามแนวคิดของ บุญชม ศรีสะอาด (2533), จินตนา ศักดิ์ภู่อารัม (2545), วิสุทธิ์ วิจิตรพัชรภรณ์ (2547), ศักดา สถาพรวงษา (2549), ทิศนา แคมมณี (2540), ศิริชัย กาญจนวาสี (2552), ละมุล รอดขวัญ (2555), นภกมล ใจชอบสันเทียะ (2555), กรกมล สมมุติ (2556), รัตน์ะ บัวสนธ์ (2556), Willer (1986), Stoner และ Wankle (1986), Smith และคณะ (1980), Keeves (1997), Joyce และ Weil (2000), Eisner (1994), Summers (2003), Corsini และ Auerbach (1996), และ Good (1973).

1.4 การวิจัยและพัฒนา ศึกษาตามแนวคิด ราชบัณฑิตยสถาน (2555), อองอาจ นัยพัฒน์ (2554), ฉัตรสมน พฤตมิถุนิโย (2553), ชุมพล เสมอจันทร์ (2552), ผ่องพรรณ ตรียมงคลกุล และสุภาพ ฉัตรภรณ์ (2549), ทิศนา แคมมณี (2540), ทิศนา แคมมณีและคณะ (2547), วาโร เฟ็งส์วส์ตี (2552), และ Gall และคณะ (1996)

2. ขอบเขตด้านผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้วิจัยเลือกผู้ให้ข้อมูลสำคัญโดยวิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposeful Selection) โดยคัดเลือกจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ เขตพื้นที่ละ 1 โรงเรียน จะได้โรงเรียนทั้งหมดจำนวน 9 โรงเรียน แต่ละโรงเรียนประกอบด้วย ผู้บริหาร สถานศึกษาจำนวน 1 คน ครูผู้สอนจำนวน 1 คน และผู้ปกครองนักเรียนจำนวน 1 คน รวมผู้ให้ข้อมูลสำคัญทั้งหมดจำนวน 27 คน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียน ผลที่ได้จากการวิจัยทำให้ได้รูปแบบการบริหารสถานศึกษาที่สามารถสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนให้เกิดขึ้นและผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการสร้างเสริมความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน และสามารถนำไปใช้เป็นองค์ความรู้ในการวางแผนการจัดการศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นในระดับที่กว้างขึ้น

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ มีลักษณะเป็นการวิจัย

และพัฒนา (Research and Development) ผู้วิจัยได้ศึกษา หลักการ แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สามารถกำหนดกรอบแนวคิดของการวิจัยเบื้องต้น ดังนี้

1. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง

ความเป็นพลเมือง หมายถึงการเป็นผู้รู้จักแสวงหาความรู้ มีเหตุผล มีความตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของตนเอง มีความอดทนไม่ย่อท้อต่อความยากลำบาก เป็นผู้ที่มีจิตอาสาและเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน เป็นผู้ที่มีความตระหนักถึงสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างและความหลากหลายทางวัฒนธรรม คำนึงถึงความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์ เป็นผู้ที่มีระเบียบวินัย ปฏิบัติตามกฎหมายของสังคม กล่าวแสดงความคิดเห็นในที่สาธารณะ ยอมรับมติในหลักการเสียงข้างมากและเคารพในเสียงข้างน้อยและพร้อมที่จะลงมือกระทำการต่างๆ เพื่อแก้ไขปัญหาของสังคมและสร้างความเจริญแก่ชาติบ้านเมือง กล่าวโดยสรุปคุณลักษณะของความเป็นพลเมืองประกอบด้วย 1) มีวินัย เคารพกฎ กติกาของสังคม 2) รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม 3) เคารพสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์

2. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง

การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองเป็นกระบวนการดำเนินงานของโรงเรียนที่พัฒนานักเรียนเพื่อเตรียมตัวให้เป็นพลเมืองที่มีคุณภาพ หรือการพัฒนานักเรียนให้เป็นพลเมืองดีแก่สังคม ให้มีความรู้ความเข้าใจ มีความรับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการพัฒนาสังคมของตนเอง จากการศึกษามาตรการของยุทธศาสตร์พัฒนาการศึกษาเพื่อสร้างความเป็นพลเมืองในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มุ่งเน้นการสร้างความเป็นพลเมืองในสถานศึกษา พบว่าครอบคลุมประเด็นทางการบริหารสถานศึกษาใน 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง เป็นกระบวนการ

ดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมการสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน

2.2 ด้านการจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง โดยกระบวนการ

ถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ความเข้าใจในหลักการเป็นพลเมืองดี และเกิดลักษณะที่สำคัญสำหรับการเป็นพลเมืองดีของสังคม

2.3 ด้านการจัดกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง เป็นการจัด

โครงการหรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตในการเป็นพลเมืองดี มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดีของสังคม และเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เน้นให้นักเรียนได้พัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

3. กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ

3.1 รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเชิงระบบ ตามทฤษฎีระบบของ Lunenburg

and Ornstein (2008) ได้กล่าวถึง รูปแบบการบริหารสถานศึกษาโดยใช้แนวคิดระบบเปิด (Open-System Framework) การดำเนินงานของสถานศึกษาสามารถแบ่งเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านปัจจัยนำเข้า (Inputs) ด้านกระบวนการ (Process) ด้านผลผลิต (Outputs) ด้านการให้ข้อมูลย้อนกลับ (Feedback) และด้านสภาพแวดล้อม (Environment) กรอบแนวคิดนี้ช่วยให้สถานศึกษาสามารถได้มีการกำหนดเป้าหมายและมีการวิเคราะห์การดำเนินงานของสถานศึกษาเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้

3.2 การสร้างรูปแบบผู้วิจัยใช้แนวคิดการสร้างรูปแบบของแนวคิดของ Keeves (1997) ซึ่งเป็นแนวคิดที่ครอบคลุมขั้นตอนในการสร้างรูปแบบ ผู้วิจัยจึงได้นำมาสร้างรูปแบบในการวิจัยครั้งนี้ ซึ่ง Keeves (1997) ได้กำหนดขั้นตอนไว้ดังต่อไปนี้

3.2.1 การศึกษาวิเคราะห์เกี่ยวกับหลักการและข้อมูลพื้นฐานประกอบการสร้างรูปแบบ ด้วยการวิเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.2 การสร้างรูปแบบขั้นต้น ด้วยการจัดทำร่างรูปแบบจากข้อมูลที่ได้จากการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร งานวิจัย และข้อสรุปที่ได้จากผู้ทรงคุณวุฒิ

3.2.3 การประมวลความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับรูปแบบ ด้วยการพัฒนาความสอดคล้อง ความเหมาะสมของรูปแบบและความเป็นไปได้ของรูปแบบและความเป็นไปได้ในเชิงปฏิบัติ

3.2.4 การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนารูปแบบที่สมบูรณ์

3.3 การพัฒนารูปแบบผู้วิจัยใช้แนวคิดของ ทิศนา ขัมมณีและคณะ (2547) เนื่องจากมีขั้นตอนที่เหมาะสมสำหรับการวิจัยและพัฒนาที่ผู้วิจัยสามารถนำไปปฏิบัติได้ ซึ่งมีขั้นตอนหลักในการดำเนินการวิจัยและพัฒนา 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนการวิจัย (R) และขั้นตอนการพัฒนา (D) ซึ่งอาจเริ่มต้นจาก R₁ เพื่อแสวงหาความรู้และแนวทางการพัฒนานวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ และต่อด้วย D₁ คือการพัฒนานวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ตามแนวทางนั้นต่อไป คือ ขั้นตอนการวิจัย R₂ เพื่อตรวจสอบและประเมินคุณภาพของนวัตกรรมหรือผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้นหาข้อบกพร่องและวิธีการปรับปรุงแก้ไขและนำข้อมูลไปใช้ในการปรับปรุง D₁ ให้เป็นนวัตกรรม D₂ ที่ดีขึ้น กระบวนการวิจัย และพัฒนาในการวิจัยจึงมีขั้นตอนเรียงลำดับดังนี้ คือ R₁ → D₁ → R₂ → D₂ ซึ่งมีขั้นตอนต่อเนื่องกันไปแล้วจะทำให้ได้รูปแบบที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน

3.4 การตรวจสอบรูปแบบ

3.4.1 การตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมิน ซึ่งเกณฑ์มาตรฐานของคณะกรรมการประเมินทางการศึกษา (Joint Committee on Standards for Educational Evaluation) ได้เสนอหลักการเพื่อเป็นหลักฐานของกิจกรรมของการตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งจัดเป็น 4 มาตรฐาน (Madaus, Scriven and Stufflebeam, 1983) ดังนี้

- 1) มาตรฐานด้านความเหมาะสม (Priprity Standard) เป็นการประเมินความเหมาะสมทั้งทางด้านกฎหมาย และศีลธรรม
- 2) มาตรฐานด้านความเป็นไปได้ (Feasibility Standard) เป็นการประเมินความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริง
- 3) มาตรฐานด้านความเป็นประโยชน์ (Utility Standard) เป็นการประเมินการสนองต่อความต้องการของผู้ใช้รูปแบบ
- 4) มาตรฐานด้านความถูกต้องครอบคลุม (Accuracy Standard) เป็นการประเมินความน่าเชื่อถือและได้สาระครอบคลุมครบถ้วนตามความต้องการอย่างแท้จริง

3.4.2 การตรวจสอบรูปแบบด้วยการประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิ (Eisner. 1976 : 192-193) ได้เสนอแนวคิดของการทดสอบหรือประเมินรูปแบบโดยใช้ผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้

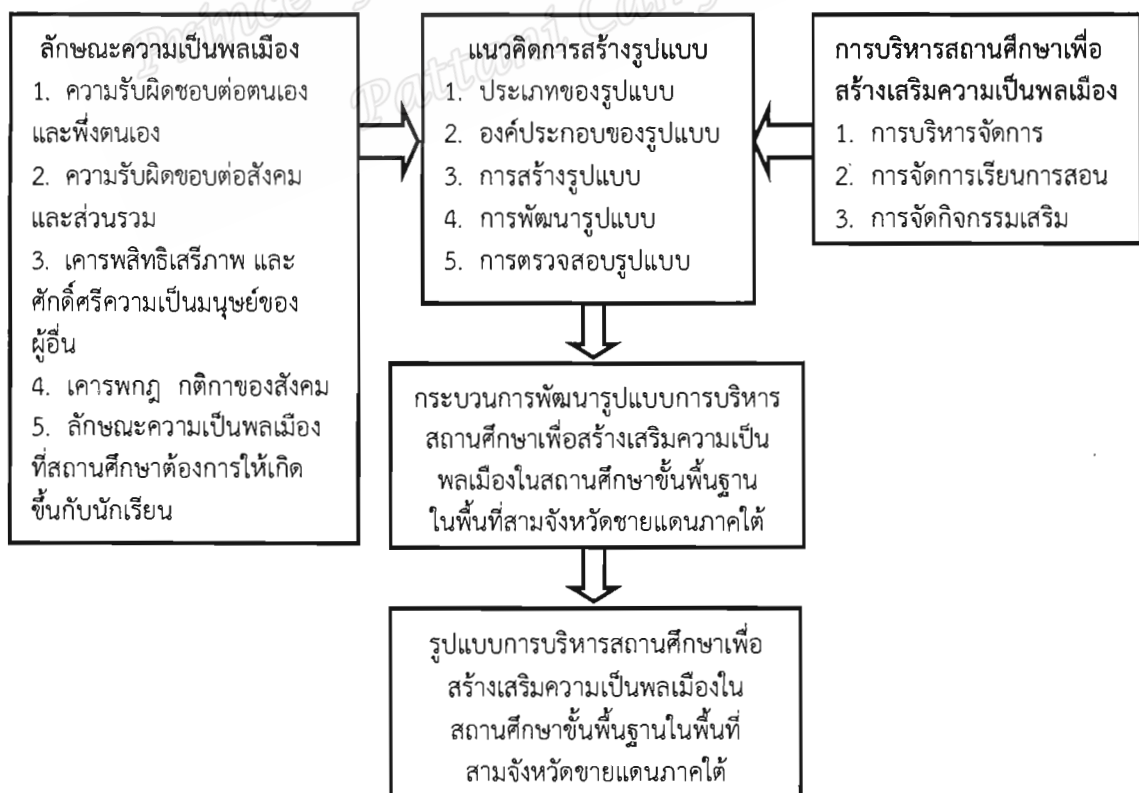
- 1) การประเมินโดยผู้ทรงคุณวุฒิจะเน้นการวิเคราะห์และวิจารณ์

อย่างลึกซึ้งเฉพาะในประเด็นที่ถูกพิจารณา ซึ่งไม่จำเป็นต้องเกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์หรือผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเสมอไปแต่อาจจะผสมผสานกับปัจจัยต่างๆ ในการพิจารณาเข้าด้วยกันตามวิจรรณญาณของผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อให้ได้ข้อสรุปเกี่ยวกับข้อมูลเชิงคุณภาพ ประสิทธิภาพและความเหมาะสมของสิ่งที่ทำการประเมิน

2) รูปแบบการประเมินที่เป็นความชำนาญเฉพาะทาง (Specialization) ในเรื่องที่จะประเมิน โดยพัฒนามาจากแบบการวิจารณ์งานศิลปะ (Art Criticism) ที่มีความละเอียดอ่อนลึกซึ้ง และต้องอาศัยผู้เชี่ยวชาญระดับสูงมาเป็นผู้วินิจฉัย เนื่องจากเป็นการวัดคุณค่าที่ไม่อาจประเมินด้วยเครื่องวัดใดๆ และต้องใช้ความรู้ความสามารถของผู้ประเมินอย่างแท้จริง แนวคิดนี้ได้นำมาประยุกต์ใช้ในทางการศึกษาระดับสูงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะเป็นองค์ความรู้เฉพาะสาขาผู้ที่ศึกษาเรื่องนั้นจริง ๆ จึงจะทราบและเข้าใจอย่างลึกซึ้งดังนั้น ในวงการศึกษาก็จึงนิยมนำรูปแบบนี้มาใช้ในเรื่องที่ต้องการความลึกซึ้งและความเชี่ยวชาญเฉพาะ

3) รูปแบบที่ใช้ตัวบุคคลคือผู้ทรงคุณวุฒิเป็นเครื่องมือในการประเมิน โดยให้ความเชื่อถือกับผู้ทรงคุณวุฒิที่เที่ยงธรรม และมีดุลพินิจที่ดีทั้งนี้มาตรฐานและเกณฑ์พิจารณาต่าง ๆ นั้นจะเกิดขึ้นจากประสบการณ์และความชำนาญของผู้ทรงคุณวุฒิผู้นั้นเอง

4) รูปแบบที่ยอมให้มีความยืดหยุ่นในกระบวนการทำงานของผู้ทรงคุณวุฒิ ตามอรรถยาศัย และความถนัดของแต่ละ นับตั้งแต่การกำหนดประเด็นที่จะนำมาพิจารณาการบ่งชี้ข้อมูลที่ต้องการ การเก็บรวบรวมข้อมูล การประมวลผล การวินิจฉัยข้อมูล ตลอดจนวิธีการนำเสนอ โดยผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นกรอบแนวคิดเบื้องต้นในการวิจัย ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. รูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียน หมายถึง แนวทางหรือวิธีการในการดำเนินงานของสถานศึกษาที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในทางปฏิบัติ (Most Scenario) ที่จะส่งผลให้นักเรียนเกิดลักษณะความเป็นพลเมือง

2. ความเป็นพลเมือง หมายถึงการเป็นผู้ที่มีลักษณะดังนี้ 1) มีวินัย เคารพกฎ กติกา ของสังคม ได้แก่ เป็นผู้มีระเบียบวินัย เคารพกฎของสถานศึกษา เคารพกติกาของสังคม และยอมรับ ผลของการทำผิดกฎ ผิดกติกา ยอมรับมติของเสียงส่วนใหญ่ 2) รับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวม ได้แก่ เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ของตนเองที่ได้รับมอบหมายด้วยความมานะพยายาม อุทิศกำลังกาย กำลังใจอย่าง เต็มความสามารถ ปฏิบัติตนโดยอุทิศกำลังกาย กำลังทรัพย์ กำลังปัญญาในการช่วยเหลือผู้อื่นและสังคม ด้วยความตั้งใจจริง มีความเสียสละ ช่วยเหลือสังคมทุกครั้งเมื่อมีโอกาส เห็นประโยชน์ของส่วนรวม 3) เคารพสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ได้แก่ เป็นผู้ที่มีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น แต่ต้องไม่เป็นการแสดงความคิดเห็นหรือการพูดที่ทำให้ผู้อื่นให้เสียหาย และต้องไม่ใช่สิทธิเสรีภาพของ ตนเองไปละเมิดสิทธิเสรีภาพของผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างและเคารพผู้อื่นที่แตกต่างจากตนเอง 4) ปฏิบัติตามหลักศาสนาที่ตนนับถือ ได้แก่ เป็นผู้ที่ปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสอนของศาสนา ศึกษา เรียนรู้หลักคำสอนของศาสนาให้เข้าใจให้เต็มความสามารถของตนเอง สามารถปฏิบัติศาสนกิจได้ตาม ความเหมาะสมของช่วงวัย เข้าร่วมกิจกรรมวันสำคัญทางศาสนา และปฏิบัติตนตามหลักธรรมคำสั่ง สอนทางศาสนา หลีกเลียงและละเว้นการประพฤติปฏิบัติสิ่งที่เป็นข้อห้ามช่วยกันปกป้องรักษาศาสนาของ ตนให้คงอยู่ต่อไป

3. การบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานของสถานศึกษาที่สามารถสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองให้เกิดขึ้นกับนักเรียน ประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง 2) ด้านการจัด การเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองและ 3) การจัดกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างเสริมความเป็น พลเมือง

4. การบริหารจัดการเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง หมายถึง กระบวนการ ดำเนินงานของผู้บริหารสถานศึกษาที่ช่วยส่งเสริมการสร้างลักษณะความเป็นพลเมืองของนักเรียน

5. การจัดการเรียนการสอนเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง หมายถึง กระบวนการ ถ่ายทอดประสบการณ์ ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับความเป็นพลเมือง เพื่อมุ่งให้นักเรียนเกิดความรู้ ความเข้าใจในหลักการเป็นพลเมืองดี และเกิดลักษณะที่สำคัญสำหรับการเป็นพลเมืองดีของสังคม

6. การจัดกิจกรรมเสริมเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง หมายถึง การจัดโครงการ หรือกิจกรรมที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้ตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตในการเป็นพลเมืองดีมี ส่วนร่วมในกิจกรรมที่แสดงถึงการเป็นพลเมืองดีของสังคม และเป็นโครงการหรือกิจกรรมที่เน้นให้ นักเรียนได้พัฒนาตนเองและมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชน ท้องถิ่นและประเทศชาติ

7. การพัฒนารูปแบบ หมายถึง การดำเนินการร่วมกันระหว่างผู้วิจัยและผู้ให้ข้อมูล สำคัญในการร่างรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมืองของนักเรียนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ รวมไปถึงการทดลองพัฒนารูปแบบในสถานศึกษา และมีการประเมินความเหมาะสมของรูปแบบการบริหารสถานศึกษาเพื่อสร้างเสริมความเป็นพลเมือง

ของนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยผู้ทรงคุณวุฒิและกลุ่มผู้ปฏิบัติ เพื่อหาแนวทางปรับปรุง พัฒนารูปแบบที่มีความเป็นไปได้มากที่สุดในทางปฏิบัติและเหมาะสมกับสภาพการบริหารจัดการศึกษา ของสถานศึกษาในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

8. สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง โรงเรียนประถมศึกษาและโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

9. สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ หมายถึง จังหวัดปัตตานี จังหวัดยะลาและจังหวัด นราธิวาส

10. ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง ผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หรือครูผู้รักษาการในตำแหน่งผู้บริหาร สถานศึกษา ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสาม จังหวัดชายแดนภาคใต้

11. ครู หมายถึง ผู้ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งครูหรือผู้ที่ปฏิบัติการสอนใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้

12. ผู้ปกครองนักเรียน หมายถึง บิดา มารดา หรือบุคคลที่นักเรียนอาศัยอยู่ด้วย

13. ผู้บริหารการศึกษา หมายถึง ผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ที่ปฏิบัติงานในพื้นที่ สามจังหวัดชายแดนภาคใต้

Prince of Songkhla University
Pattani Campus